

WOLNA WSZECHNICA POLSKA

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

W ROKU AKADEM. 1922/23

WARSZAWA

DRUKARNIA TECHNICZNA. SP. AKC., CZACKIEGO 3-5

1923

WOLNA WSZECHNICA POLSKA

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

W ROKU AKADEM. 1922/23

WARSZAWA

DRUKARNIA TECHNICZNA, SP. AKC., CZACKIEGO 3-5

1923

CM

319489

Wpisano do Księgi Akcesji

Akc. DI nr183...../2012/CM.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
WOLNEJ WSZECHNICY POLSKIEJ
W ROKU AK. 1922/23.
(XVII ROK DZIAŁALNOŚCI).

Praca Organizacyjna.

Praca organizacyjna polegała w pierwszym rzędzie na uzupełnieniu i stwarzaniu nowych działów nauczania, co wyraziło się w utworzeniu pięciu nowych katedr, a mianowicie:

na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym utworzono katedrę bakterjologii, powierzając ją prof. Jerzemu Brunnerowi,

na Wydziale Humanistycznym utworzono katedrę filologii klasycznej, powierzając ją prof. Stefanowi Srebrnemu,

na Wydziale Nauk Politycznych i Społecznych utworzono katedrę procedury karnej, powierzoną prof. Aleksandrowi Mogilnickiemu, katedrę kryminologii, powierzoną prof. Adamowi Ettingerowi oraz katedrę prawa cywilnego (nieobsadzoną).

Tym sposobem liczba katedr dosięgła w roku sprawozdawczym liczby 46-ciu, w tem 7 katedr wakujących.

Rzecz prosta, że tworzenie nowych placówek nauczania pociągnąć musi za sobą zwiększenie liczby zakładów, pracy naukowej i pedagogicznej poświęconych. W okolicznościach gospodarczych roku ubiegłego było rzeczą przerastającą nasze siły stwarzanie nowych takich instytucji. To też postanowiono jedynie utworzenie seminarjum prawa handlowego na Wydziale Nauk Politycznych i Społecznych. Liczba więc zakładów naszych wzrosła do 23-ch; z tego na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy przypada 10 pracowni i 1 seminarjum, na Wydział Humanistyczny 4 seminarja, na Wydział Nauk Politycznych i Społecz-

nych 6 seminarjów, na Wydział Pedagogiczny 1 pracownia i 1 seminarjum.

Nie mogąc tworzyć nowych instytucji, staraliśmy się tem większą troską otoczyć zakłady już istniejące. Nietylko zakupiono szereg nowych przyrządów dla pracowni chemicznej, fizycznej, geologicznej (dla której nabyto piękny zbiór mineralogiczny, zagrożony wywiezieniem zagranicę), dla gabinetu astronomicznego i t. d., ale rozszerzono również dość znacznie biblioteki poszczególnych seminarjów i pracowni. Szczególnie podkreślić należy piękną inicjatywę słuchaczy naszych, którzy z powodu jubileuszu prof. Krzywickiego większy, zebrany przez siebie fundusz, przeznaczyli na kupno dzieł fundamentalnych dla seminarjum socjologicznego.

Musimy wymienić tu również bibliotekę ogólną Wszechnicy, w której liczba książek przekroczyła już 9 tysięcy. Biblioteka ta w czasach ostatnich zdołała zgromadzić znaczną liczbę dzieł naukowych w językach obcych, stając się tym sposobem jednym z większych naukowych księgozbiorów w Warszawie. Poza biblioteką ogólną posiadała W. W. P. znaczną jeszcze liczbę książek i dzieł specjalnych (około 3 tysięcy tomów) zgromadzonych w pracowniach i seminarjach, co stanowiło poważną pomoc w pracy naukowej nietylko naszych słuchaczy, ale służyło wielokrotnie całemu szeregowi uczonych, pracujących poza Wolną Wszechnicą.

Do prac, które zdają się mieć większe znaczenie dla organizacji Wszechnicy zaliczyć należy reformę podjętą przez Senat i Radę Wydziału Pedagogicznego w celu zmodyfikowania studjów na Wydziale Pedagogicznym. Reforma w swej istocie polegała na uzależnieniu ścisłych studjów pedagogicznych od ukończenia przez kandydata studjów na jednym z pozostałych Wydziałów w granicach obranej specjalności. Trzeba przypuszczać, że taki układ rzeczy pogłębi przygotowanie nauczycieli polskich w zakresie ich przedmiotu nauczania. Wykonanie tej reformy rozpocznie się od roku następnego.

Kodyfikacja jest niejako wyrazem dojrzałości danego stanu organizacyjnego. To też i na tem polu — pomimo licznych innych prac — Senat starał się ująć w odpowiednie regulaminy to, co już w życiu naszym do takiego ujęcia dojrzało. Do liczby

istniejących dziewięciu regulaminów w roku bieżącym przybyły:

- 1) Regulamin o tekstach świadectw i dyplomów,
- 2) Regulamin stypendjów i nagród,
- 3) Nowy regulamin o egzaminach wstępnych.

Egzaminy wstępne wprowadzone na mocy postanowienia Senatu (z dn. 22 kwietnia 1920 r.) mają za zadanie rewizję wiadomości tych kandydatów, którzy nie posiadają świadectw z ukończenia pełnej szkoły średniej. Liczba osób, korzystających z tej instytucji, z roku na rok wzrasta i w roku ubiegłym dosięgła 245 osób, które do egzaminów tych przystąpiły. Z nich 111 osób (a więc 45%) egzamin ten zdało.

Zmiany w składzie osobowym.

Cała praca nasza jest tak ściśle związana ze składem personalnym Wszechnicy, że zmiany w tej dziedzinie nie mogą być pominięte.

Z grona naszego śmierć jednego wyrwała nam kolegę, p. Wincentego Gorzyckiego, docenta historii powszechnej na Wydziale Humanistycznym. Przy braku sił naukowych w tej dziedzinie stratę tę boleśnie odczuwamy. Cześć jego pamięci.

Do grona wykładowców powołano w roku sprawozdawczym następujące osoby:

Na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym: p. Antoniego Przeborskiego (na prof. matematyki ad personam), p. Stanisława Przyłęckiego (na docenta chemii fizjologicznej), p. Wincentego Siemaszkę (na docenta botaniki systematycznej i fitopatologii).

Na Wydziale Humanistycznym: p. Józefa Siemieńskiego (na profesora historii ustroju Polski ad pers.), p. Stefana Srebrnego (na katedrę etatową filologii klasycznej), p. Stefana Czarnowskiego (na prof. religjoznawstwa ad pers.), p. Stanisława Seligę (na lektora języków starożytnych), p. Katarzynę O'Donoghue-Hermanową (na lektorkę języka angielskiego).

Na Wydziale Nauk Politycznych i Społecznych: docenta p. Adama Ettingera (na prof. nieetatowego kryminologii), p. Michała Orzęckiego (na docenta propedeutyki prawa), p. Wła-

dysława Gumplowicza (na docenta antropogeografji), p. Włodzimierza Orłowa (na docenta prawa konstytucyjnego).

Na Wydziale Pedagogicznym: p. Władysława Sterlinga (na profesora psychopatologii ad pers.), p. Wiktora Wąsika (na profesora historii pedagogiki ad pers.).

Ogółem liczba wykładowych wynosiła 122 osoby, w tem profesorów 74, docentów 35, lektorów 13.

Ponadto personel nauczycielski był wspomagany przez 38 osób, z czego: 2 adjunktów, 6 asystentów starszych, 7 asystentów młodszych, 6 demonstratorów, 12 senjorów (przy seminarjach) oraz 5 asystentów nieetatowych.

Katedry i zakłady.

W roku sprawozdawczym istniały następujące katedry:

Na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym: matematyka (analiza), matematyka (geometria), astronomja, fizyka doświadczalna, fizyka specjalna, chemja ogólna, chemja fizyczna, geologja i paleontologja, geografja fizyczna, zoologja i anatomja porównawcza, botanika ogólna (wakująca), fizjologja zwierząt, biologja ogólna, anatomja człowieka i antropologja, etnografja, bakterjologja.

Na Wydziale Humanistycznym: dwie katedry historii powszechnej (obie wakujące), dwie katedry historii Polski, historia sztuki, trzy katedry literatury polskiej (jedna wakująca), język polski (wakująca), slawistyka, językoznawstwo indoeuropejskie, filologja klasyczna (wakująca), filologja romańska, filologja germańska (wakująca), historia filozofji, filozofja systematyczna.

Na Wydziale Nauk Politycznych i Społecznych: nauka o państwie i prawo administracyjne, dwie katedry ekonomji politycznej, socjologja, prawo państwowe (konstytucyjne), prawo karne, prawo cywilne, skarbowość, prawo handlowe, polityka gospodarcza, historia gospodarcza Polski, polityka ustawodawcza.

Na Wydziale Pedagogicznym: psychologja, pedagogika.

Przy katedrach istniały następujące zakłady:

Na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym:

1. Pracownia botaniczna (założ. w r. 1908) posiada 6 miejsc dla pracowników zaawansowanych, 24 mikroskopy do ćwiczeń,

3 mikroskopy do pracy specjalistów, zbiór tablic do morfologii i anatomji roślin, kolekcje przezroczyste, cenny zielnik (dar prof. Wołoszczaka). Księgozbiór tomów 371; pracownia abonuje 3 czasopisma specjalne. Kierownicy: prof. Bolesław Hryniewiecki i adjunkt doc. Januarey Kołodziejczyk, asystentka młodsza Jadwiga Lekczyńska.

2. Pracownia geologiczna (założ. w r. 1916). W roku sprawozdawczym nabyto zbiór mineralogiczny w specjalnej szafce, zawierający okazy ze wszystkich ważniejszych grup minerałów zgórá tyśiąć okazów często muzealnej wartości. Pozatem pracownia posiada dawniejszy zbiór minerałów, kolekcje petrograficzne i cenny zbiór skamielin (ogółem około 5000 egz.), mikroskop polaryzacyjny, aneroid, kompas górniczy, mapy geologiczne, komplet map topograficznych (258 map), tablice do wykładów geologii i paleontologii oraz kolekcje modeli krystalograficznych. Księgozbiór tomów 77. Kierownik prof. Arnold Makowski, asystentka starsza Marja Wiśniewska.

3. Pracownia chemji ogólnej (założ. w r. 1916) posiada dygestorja, pompę próżniową, piec do spalań organicznych, miech ze stołem do dmuchawki, komplet ciężarków analitycznych złożonych, aparat do destylacji wody i destylacji parą wodną, palniki dmuchawkowe, 2 komplety suszek do spalania, 2 przyrządy do destylowania eteru etc. W roku sprawozdawczym czynne były następujące kursy: 1) kurs dla Collegium Physicum, 2) kurs analizy jakościowej i ilościowej, 3) kurs preparatów nieorganicznych, 4) kurs preparatów organicznych, 5) kurs prac dyplomowych. Księgozbiór tomów 81. Kierownik prof. Zygmunt Wojnicz-Sianożęcki, adjunktka Anna Chrząszczewska, asystent starszy Piotr Hryniewiecki, asystentka gospodarcza Marja Sągajłowa, asystent młodszy Eugenjusz Kahl, demonstrantka Zofja Zarembianka.

4. Pracownia zoologiczna (założ. w r. 1917) posiada 8 miejsc dla pracowników zaawansowanych, tyleż mikroskopów lepszej konstrukcji, 24 mikroskopy do ćwiczeń, lupy statywowe, mikrotomy, zbiory demonstracyjne, akwarja oraz duży zbiór tablic wykładowych (270 sztuk). W roku sprawozdawczym szczególny nacisk położono na inwestycje w dziale entomologii. Skonstruowano szereg klatek i wiwarjów, szafę entomologiczną (na 48 gablot), wreszcie nabyto kolekcję porównawczą owadów

blonkoskrzydłych (Hymenoptera) od prof. Schmiedeknechta z Blankenburga (Turyngja) ze szczególnem uwzględnieniem form pasożytniczych. Księgozbiór pracowni wzrósł do liczby 414 tomów. Pracownia abonuje 7 czasopism specjalnych. Kierownik prof. Ryszard Błędowski, asystentka młodsza Kazimiera Kraińska, demonstratorki: Józefa Grzymkowska i Janina Grobicka.

5. **Pracownia chemji fizycznej** (założ. w r. 1918) posiada specjalne urządzenia do prowadzenia ćwiczeń i prac ze wszystkich głównych działów chemji fizycznej i elektrochemji (kalorimetrja, kryoskopja, stereochemja, przewodnictwo elektrolityczne, siły elektromotoryczne i t. p.). Pracownia posiada: polarymetr, wagę analityczną, refraktometr, wagę Mohra. W r. sprawozdawczym skonstruowano nowy barometr. Księgozbiór tomów 62. Kierownik prof. Hilary Jan Lachs, starsza asystentka Stefanja Goldberg-Neymarkowa, demonstratorka Henryka Lewówna.

6. **Pracownia fizjologii zwierząt** (założ. w r. 1919) posiada dział ćwiczeniowy dotyczący fizjologii krwi, mięśni i nerwów. Z ważniejszych przyrządów pracownia posiada: kryoskop, 2 termometry Beckmana, pneumograf, kardiograf, termostacik mikroskopowy, 2 termostaty wodne, 2 kimografjony, 3 wskazówki elektromagnetyczne, miograf, elektrometr kapilarny, aparat Soxleta do oznaczania tłuszczów, 3 bębenki Mareya i t. p. Książek i broszur 101. Kierownik prof. Teodor Vieweger, starsza asystentka Jadwiga Viewegerowa, demonstratorka Jadwiga Wasilewska.

7. **Pracownia geografji fizycznej** (założ. w r. 1920) posiada alidadę niwelacyjną, węgielnicę z lusterkiem, zbiór map zwykłych, 109 arkuszy map topograficznych, przyrządy miernicze, modelarnię do modeli plastycznych, kierownicę, niwelator, planimetr, atlasy. Księgozbiór tomów 91. Kierownik prof. Stanisław Lencewicz, asystentka młodsza Janina Lesserówna, asystent nieetatowy Stanisław Pietkiewicz.

8. **Gabinet astronomiczny** (założ. w r. 1921). Działalność w roku sprawozdawczym rozwijała się w dalszym ciągu: dla przyszłego Obserwatorium astrofizycznego im. Mikołaja Kopernika zostały zamówione w Niemczech narzędzia astronomiczne. Zakład otrzymał w roku sprawozdawczym wiele cen-

nych darów w postaci publikacji szeregu obserwatorów. Obliczono 325 gwiazd czasowych oraz zaćmienie słońca dla „Connaissance de temps 1926“, efemerydy małych planet oraz przygotowano do druku tablice planetoid. Księgozbiór tomów 250. Zakład abonuje 7 czasopism specjalnych. Kierownik prof. Jan Krassowski, asystent starszy dr. Leon Hufnagel.

9. Pracownia fizyki doświadczalnej (założ. w r. 1921), która poprzednio mieściła się wspólnie z pracownią chemii fizycznej, została przeniesiona na początku roku sprawozdawczego do oddzielnego lokalu i przeznaczona tymczasowo na potrzeby słuchaczy wyższych semestrów, którzy przerabiali w niej ćwiczenia z elektryczności i magnetyzmu. Pracownia nabyła w roku sprawozdawczym: wagę analityczną, dwa akumulatory, małą cewkę Rumkorfa, trzy opornice, monochord, dwa kamertony, dwie piszczałki, wirownicę, dwa naczynia kalorymetryczne mosiężne, termoskop metalowy, przyrząd do demonstracji głównych doświadczeń optyki geometrycznej, kondensator o zmiennej pojemności, elektrofor i inne. Kierownik prof. Stanisław Kalinowski, asystentka starsza Jadwiga Rakowiczówna, demonstrator Tadeusz Modzelewski.

10. Pracownia bakterjologiczna (założ. w r. 1921) znajduje się w stadjum organizacji. Pracownia posiada mikroskopy, cieplarkę elektryczną, aparat do sterylizacji parą. Kierownik prof. Jerzy Brunner, asystentka młodsza Wanda Halberówna.

11. Seminarjum matematyczne (założ. w r. 1921). W roku sprawozdawczym odbywały się ćwiczenia dla starszych słuchaczy, polegające na referowaniu nowych prac głównie z dziedziny teorii mnogości i topologii. Księgozbiór 72 tomy. Kierownik prof. Stefan Straszewicz, senjor Aleksander Grużewski.

Na Wydziale Humanistycznym:

12. Seminarjum językoznawcze (założ. w r. 1916, po dłuższej przerwie uruchomione w roku 1921). Księgozbiór 158 dzieł w 252 tomach. Zastępczo obowiązki kierownika pełnił prof. Jan Baudouin de Courtenay, senjorka Marja Żurkowska.

13. Seminarjum filozoficzne (założ. w r. 1920). W roku sprawozdawczym dwie osoby przygotowywały prace dyplomowe. Księgozbiór tomów 505. Kierownik prof. Ignacy Myślicki, senjor Jan Emil Skiński.

14. Seminarjum historyczne (założ. w r. 1922). Księgozbiór 345 tomów. Kierownik prof. Henryk Mościcki, senjorka Antonina Walichówna.

15. Seminarjum literackie (założ. w r. 1922) w stadjum organizacji. Księgozbiór 180 dzieł. Kierownik prof. Gabryel Korbut, senjorka Felicja Krywultówna.

Na Wydziale Nauk Politycznych i Społecznych:

16. Seminarjum ekonomiczne (założ. w r. 1921). W roku sprawozdawczym opracowano 12 referatów. Księgozbiór obejmuje 154 tomy książek, 64 broszury i 24 roczniki pism. Seminarjum otrzymuje 10 czasopism naukowych krajowych i zagranicznych. Kierowniczką prof. Zofja Daszyńska - Golińska, senjorka Elżbieta Trenklerówna.

17. Seminarjum socjologiczne (założ. w r. 1922). W roku sprawozdawczym opracowano 9 referatów. Księgozbiór 98 tomów. Kierownik prof. Ludwik Krzywicki, senjorka Halina Hejdukowska-Sadkowska.

18. Seminarjum prawa konstytucyjnego (założ. w r. 1922). W roku sprawozdawczym opracowano 3 referaty. Księgozbiór 60 tomów. Kierownik prof. Władysław Maliniak, senior Boleśław Żejc.

19. Seminarjum prawa i postępowania karnego (założ. w r. 1922). W roku sprawozdawczym opracowano 3 rozprawy dyplomowe. Księgozbiór 12 tomów. Kierownik prof. Emil St. Rapaport, senior Edward Neymark.

20. Seminarjum skarbowości (założ. w r. 1922). W roku sprawozdawczym opracowano i wygłoszono 12 referatów. Księgozbiór 70 tomów. Kierownik prof. Adam Pragier, senior Paweł Michalski.

21. Seminarjum prawa handlowego (założ. w r. 1922) w stadjum organizacji. Nabyto 18 tomów. Kierownik prof. Antoni Górski, senior Stanisław Jacyna.

Na Wydziale Pedagogicznym:

22. Pracownia psychologiczna (założ. w r. 1917). W roku sprawozdawczym zakupiono aparat projekcyjny, migawkę, 3 akumulatory, tablicę do kontrastu, skalę barw i t. p. Księgozbiór tomów 180. Pracownia abonowała 6 czasopism naukowych. Kierownik prof. Jakób Segal, w sem. zimowym asystentką starszą była dr. Wanda Łempicka, w sem. letnim asystentką młodszą Marja Malinowska.

23. **Seminarjum pedagogiczne** (założ. w końcu r. 1922). Księgozbiór 13 tomów, abonuje 3 czasopisma. Kierownik prof. L. Zarzecki, senjorką była do dn. 1 kwietnia r. b. Zofja Narutowiczówna, potem zastępczo M. Kaczyńska.

24. **Biblioteka**. W roku sprawozdawczym biblioteka posiadała 9.000 tomów. Zakupiono 1862 tomy książek. W darze otrzymano: od instytucji naukowych czeskich 314 tomów, bułgarskich 10 tomów, drobnych darów 20. Z biblioteki korzystało 866 osób, wypożyczono ogółem 4577 tomów. Kierownik Biblioteki prof. Ignacy Myślicki, bibliotekarka Jadwiga Skiwska, pomocnik bibliotekarki Jan Emil Skiwski.

Słuchacze.

Ogólna liczba słuchaczy wynosiła w roku sprawozdawczym 1809 osób, w tem słuchaczy rzeczywistych 1346, zaimtrykulowano 523 osoby.

Narodowość, wyznanie oraz kierunek studjów wykazuje poniższa tabelka:

Słuchacze rzeczywiści	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Narodowość					Wyznanie					
				Polaków	Żydów	Ukraiń.	Rosjan	Kosmop.	Katol.	Ewang.	Prawosł.	Anglik.	Mojżesz.	Bezwyzn.
Wydz. Matemat.														
Przyrodn.	340	179	161	205	127	1	—	7	112	4	—	—	195	28
„ Humanistyczny .	273	95	178	210	62	—	1	—	120	2	—	—	138	13
„ Nauk Pol. i Społecz.	544	484	60	491	53	—	—	—	346	12	1	1	150	34
„ Pedagogiczny .	189	55	134	159	29	—	—	1	121	3	—	—	60	5
	1346	813	533	1065	271	1	1	8	700	21	1	1	543	80
Słuchacze wolni	463	151	312											
Razem .	1809													

Dyplomy z ukończenia Wolnej Wszechnicy Polskiej otrzymały w r. 1922/23 następujące osoby:

Na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym:

P. Stanisław Goldflus (w dziale botaniki) na podstawie rozprawy p. t. „Chemizm, ilość i rozmieszczenie cystolitów u *Ficus elastica*“.

P. Teodora Zenftman (w dziale chemji) na podstawie rozprawy p. t. „Badanie lekkiej benzyny z Małopolskiej ropy aromatycznej“.

P. Paulina Nest (w dziale chemji) na podstawie rozprawy p. t. „O działaniu siarki na nitrobenzol“.

P. Anna Szuldborg (w dziale zoologii) na podstawie rozprawy p. t. „Studja nad układem nerwowym u *Gorgodera cygnoides* Zed.“

Na Wydziale Pedagogicznym:

P. Stefan Kotaniec (w dziale literatury) na podstawie rozprawy p. t. „Wesele Wyspiańskiego jako obraz społeczeństwa w wieku XIX“.

P. Bronisława Kozłowska (w dziale literatury) na podstawie rozprawy p. t. „Stosunek Mickiewicza do Towiańskiego“.

P. Bronisław Kuczyński (w dziale historii) na podstawie rozprawy p. t. „Przymierze polsko-pruskie“.

P. Jadwiga Domaszewska (w dziale historii) na podstawie rozprawy p. t. „Paweł Pierwszy a Polska“.

P. Władysława Martynowicz (w dziale historii) na podstawie rozprawy p. t. „Z zagadnień Unji Polsko-Litewskiej“.

Stosunek do rządu i społeczeństwa.

Normalny stosunek do społeczeństwa, rządu i zagranicy był zawsze jedną z pierwszych trosk naszych władz akademickich.

Ze strony społeczeństwa doznawaliśmy zawsze szczerego poparcia, jakkolwiek liczba jednostek sprzyjających rozwojowi nauki i nauczania w okresie powojennym szczególniego doznała uszczerbku, a siła materialna społeczeństwa przesuwając się, niestety, coraz bardziej na niekorzyść tych sfer, które dźwignię państwa i narodu upatrują w poparciu usiłowań bardziej idealnej natury. Z tem większą satysfakcją zanotować trzeba te słowa życziwe oraz poparcie materialne jakiego

udzieliły nam niektóre organy naszego samorządu powiatowego, będącego wyrazem szerszych dążeń naszej prowincji, oraz te jednostki z pośród sfer pracującego ogółu, które swe skromne ofiary komentowały w słowach wyrażających nieraz więcej, niż znaczne subsydja materialne.

W związku z 450-leciem Kopernika oraz naszymi usiłowaniami stworzenia placówki nauk astronomicznych otrzymaliśmy od p. Michała Bonieckiego piękny dar w postaci 8-mio morgowej parceli w majątku Świdno (pow. Grójeckiego) przeznaczonej pod budowę obserwatorium astronomicznego. Liczne ofiary osób i instytucji naukowych w kraju, a w szczególności zagranicą niewątpliwie umożliwią nam wkrótce rozpoczęcie budowy nowej placówki dla tej nauki, której przed czterema wiekami dała Polska jednego ze swych największych genjuszów.

Nie potrzeba chyba zaznaczać, że Wolna Wszechnica Polska brała udział w każdej akcji, zainicjowanej przez sfery naukowe i rząd Rzplitej. W zjazdach i kongresach naukowych braliśmy zawsze żywy i chętny udział. Zjazd filozoficzny we Lwowie i Kongres metapsychiczny w Warszawie były obesłane przez naszych specjalnych delegatów. Kiedy świat naukowy zachodu gościł u siebie w Brukseli w kwietniu roku bieżącego historyków całego globu na 5-ym międzynarodowym Kongresie Historycznym, Wolna Wszechnica Polska reprezentowana była przez dwóch przedstawicieli swych w osobach prof. M. Handelsmana i prof. Z. Daszyńskiej-Golińskiej. Kiedy Francja czciła pamięć 100-letniej rocznicy urodzin Pasteura, reprezentantem naszym na odpowiednich uroczystościach w Paryżu był prof. L. Wertenstein, zaś w Warszawie daliśmy inicjatywę do wspianego obchodu w Radzie Miejskiej, a przez odczyty popularne prof. Sianożęckiego i Brunnera (w Collegium Publicum) przypomniano szerszemu ogółowi nieśmiertelne zasługi wielkiego uczonego.

Stosunek nasz do władz państwowych stanowi problemat odrębny, na którego rozwiązanie czekamy już od dość dawna. Po raz trzeci mamy do zanotowania życzliwość, z jaką praca nasza jest naogół traktowana przez czynniki urzędowe. Wdzięczność jaką za to żywimy dla każdorazowego Rządu Rzeczypospolitej nie zwalnia nas jednak z obowiązku oczekiwania na kon-

kretną współpracę w tej dziedzinie, którą instytucja nasza reprezentuje.

Wady naszego ustawodawstwa w dziedzinie szkolnictwa wyższego prywatnego były wielokrotnie omawiane ze strony całkowicie miarodajnej, a uchwała, jaką w maju roku bieżącego powziął Sejm, dotyczyła specjalnie Wolnej Wszechnicy Polskiej i wskazywała wyraźnie na usterki w tej dziedzinie prawodawstwa. Jednomyślne poparcie, jakiego udzieliły wnioskowi temu zarówno lewa jak i prawa strona Izby, zdaje się być gwarancją, że sprawy nasze, będące zresztą interesem szerszego ogółu obywateli, nie będą już zbyt długo spoczywały w tem błogiem zawieszeniu w jakim się znajdowały dotychczas. Potrzeby nasze w stosunku do państwa nie przekraczają granic wniosku uchwalonego przez Sejm i mogą być snadnie załatwione ku pożytkowi naszych licznych słuchaczy.

Wnikając w trudne finansowe położenie rządu, rzadko tylko odwoływaliśmy się do materialnej pomocy państwa. Jednakże i tutaj skazani byliśmy na własne siły, bowiem dwuprocentowy udział Rządu w naszym budżecie nie przekracza przecież granic tej dość platonicznej życzliwości, z jaką władze państwowe odnoszą się do Wolnej Wszechnicy Polskiej. Pomimo dotychczasowy stan rzeczy wierzymy jednak mocno, że współpraca Sejmu i Rządu ze zorganizowanym wysiłkiem naszym wyda już wkrótce owoce zdawna oczekiwane.

Działalność wydawnicza.

Pomimo wszystkie trudności tak finansowej jak i administracyjnej natury władze W. W. P. sądziły, że akcja wydawnicza przedsięwzięta w roku poprzednim winna i nadal być prowadzona. Wymagał tego interes nie tylko Wszechnicy, ale i nauki polskiej; w roku ubiegłym wyjaśniliśmy już motywy, które spowodowały naszą inicjatywę w tej dziedzinie. Dziś już stwierdzić możemy, że przewidywania nasze były słuszne. Dzięki wydawnictwu, któremu odrazu staraliśmy się nadać charakter międzynarodowy, W. W. P. nawiązała żywy kontakt z instytucjami naukowymi całego prawie świata. Byłoby rzeczą zbędną wyliczać tu wszystkie instytucje i publikacje, które otrzymaliśmy w drodze wymiany za zeszyty naszej „Bibliotheca

Universitatis Liberae Polonae“. To jedno jest pewne, że około 100 instytucji po całym świecie rozrzuconych nawiązało z nami stosunki wymienne myśli i zaliczyło do swych korespondentów jeszcze jedną placówkę życia naukowego i kulturalnego odrodzonej Polski.

Jako Nr. 9 wydawnictwa naszego ukazała się praca prof. Antoniego Górskiego p. t. „Stosunki i zapatrywania gospodarcze w Polsce wieku XVII“.

Trudności wydawnicze spowodowały zwłokę w wydaniu dalszych zeszytów, które jednak znajdują się już pod prasą i obejmują:

prof. Poniatowskiego: „Słownik języka Goldów nadamurskich“ oraz większą pracę prof. Krzywickiego „O rozmiarach plemion pierwotnych“. Obydwie prace są drukowane w języku angielskim.

Działalność popularyzacyjna.

Obok zajęć normalnych, przewidzianych przez plan naszej działalności, nie zrzekała się Wolna Wszechnica Polska i działalności popularyzacyjnej, jakkolwiek koszty z pracą tą związane niejednokrotnie przekraczały nasze zasoby finansowe. Idea Collegium Publicum, jako instytucji bezpłatnej, zasilającej perjodycznymi odczytami zarówno Warszawę jak i prowincję była dostatecznie żywotna, aby nas przy tej działalności utrzymać.

Zwyczajem lat ubiegłych Warszawa co niedziela otrzymywała jeden odczyt ściśle naukowy bezpłatny, co w sumie utworzyło cykl 24 odczytów, wygłoszonych przez nasz personel nauczycielski.

W semestrze zimowym r. ak. 1922/23 odbyły się następujące odczyty:

5.XI.22 doc. M. Skalińska	Teorja Mendla (z powodu 100 rocznicy urodzin Mendla).
12.XI.22 doc. J. Lewicki	Komisja Edukacji Narodowej.
19.XI.22 doc. S. Zahorska	Rodowód ekspresjonizmu.
26.XI.22 lekt. H. Orsza - Radlińska	Spółczesny ideał oświatowy i drogi jego urzeczywistnienia.

3.XII.22 doc. T. Hilarowicz	O Najwyższym Trybunale Administracyjnym.
10.XII.22 doc. H. Koral	Sędzia-obywatel i jego rola w walce z przestępstwem.
14.I.23 lekt. E. Lublinerowa	Szkoły dla dzieci umysłowo-upośledzonych.
21.I.23 prof. H. Grossman	Gospodarczy kryzys wszechświatowy.
28.I.23 prof. J. Baudouin de Courtenay	Zbiorowisko językowe czeskosłowackie a narody czeski i słowacki.
4.II.23 prof. St. A. Kempner	Ewolucja warstwy robotniczej.
11.II.23 doc. W. Wolert	Publicystyka wolnomularska w Polsce.

W semestrze letnim r. ak. 1922/23 odbyły się następujące odczyty:

18.II.23 prof. J. Krassowski	Mikołaj Kopernik.
4.III.23 prof. W. Trojanowski	Znamiona naturalistyczne w sztuce.
18.III.23 lekt. H. Orsza - Radlińska	Psychologia czytelnika.
25.III.23 prof. L. Wertenstein	Zasada względności.
8.IV.23 doc. A. Zieleńczyk	Podwójne oblicze filozofii greckiej.
15.IV.23 prof. Z. Daszyńska-Golińska.	Etatyzm gospodarczy (zadania państwa w gospodarce społecznej).
22.IV.23 doc. T. Hilarowicz	Problematy polskiego postępowania administracyjnego a prawo obywatelskie.
29.IV.23 prof. K. Stołyhwo	Człowiek kopalny.
6.V.23 lekt. E. Lublinerowa	Uczeń wydalony ze szkoły.
13.V.23 prof. J. Baudouin de Courtenay	Odbicie myślenia ilościowego w mowie ludzkiej.

Zrzeszenia słuchaczów.

Omawiając całokształt naszej pracy organizacyjnej nie możemy pominąć milczeniem tego wysiłku, jakiego dokonywują sami słuchacze. Związek coraz to nowych pokoleń młodzieży polskiej z Wszechnicą staje się jedną z tych dźwigni, któremi młodzież nasza pragnie dźwignąć z posad bryłę świata. Szlachetne to dążenie osiąga swój wyraz nie tylko w organizacjach ogólnoakademickich jak Międzywydziałowy Komitet Akademicki, Bratnia Pomoc, ale i w tych coraz liczniejszych związkach naukowych i korporacjach, gdzie koleżeństwo ławy szkolnej przekuwa się na szlachetny metal obywatelstwa akademickiego.

Praca tych 11 zrzeszeń studenckich, które w roku sprawozdawczym działały na terenie W. W. P. była wyjątkowo intensywna. Nie tylko gospodarcze sprawy młodzieży akademickiej, dziś tak szczególnie trudne w życiu ludzi pracujących umysłowo, ale i praca intelektualna i propagandowa znalazły wyraz dobitny w wydawnictwach informacyjnych („Jednodniówka Bratniej Pomocy“), a w szczególności w wydawnictwie periodycznym, miesięcznym p. t. „Praca Naukowa“. Miesięcznik ten zawiera prace seminaryjne i sprawozdania z ruchu naukowego, a ostatni jego zeszyt (Nr. 4 i 5) szczególnie chlubnie daje świadectwo wysiłkom naukowym i samopomocowym słuchaczów Wszechnicy, rozszerzając granice ich wpływu daleko poza mury własnej uczelni.

Budżet i ofiary.

W budżecie instytucji odbijają się zawsze wszystkie wady i zalety administracji. Nie możemy oczywiście omawiać szczegółów naszej gospodarki pieniężnej, która z powodów powszechnie znanych szczególnie duże przedstawiała trudności. Żadne bowiem przewidywanie w tej dziedzinie nie sprawdziło się, a każdy rachunek okazywał się fałszywym. 730 miljonów marek, któremi zamknęliśmy nasze rachunki roczne są więc również złudzeniem ścisłości rachunkowej jaką winniśmy społeczeństwu. Do winy tej jednak nie poczuwamy się zupełnie, widząc w naszej gospodarce tylko wykładnik tej klęski ogólnej, która w pierwszym rzędzie zrujnować musi każdą pracę społeczną, a więc i naszą.

Z prawdziwą przykrością stwierdzić musimy, że stan finansowy Polski współczesnej powoduje, iż rozwój i utrzymanie in-

stytucji w 85% spoczywa na barkach wykładających i słuchaczy. Samowystarczalność taka jest wprawdzie nie małym tytułem do wiary w siły społeczeństwa, sądzimy jednakże, że kładzie ona zbyt wielkie ciężary na tę część ogółu polskiego, która i tak już największe składa ofiary na ołtarzu narodu i państwa z tytułu swej pracy i stanowiska gospodarczego.

Ofiary i subsydja, które tutaj wymieniamy, niech nie będą rozumiane w odniesieniu do cyfr przytaczanych. Zmienna wartość pieniądza każe je traktować nam raczej jako wykładnik intencji i uczuć społeczeństwa w stosunku do naszej pracy i aspiracji naszych słuchaczy. Chcemy tylko zwrócić uwagę, że jednym ze starań W. W. P. jest, aby choć część słuchaczy zdolnych i pracowitych z ofiar społeczeństwa na cele Wszechnicy korzystać mogła. Niestety suma ofiar na cele pomocy młodzieży naszej w nieznaczonej tylko części pokrywa ową sumę 9 milionów marek, z których opłaty W. W. P. zwolniła w roku ubiegłym 72 osoby swych słuchaczy.

Stypendja, jakimi w liczbie 6-ciu rozporządzamy, będą mogły być wypłacone dopiero w roku bieżącym w związku z uchwaleniem odnośnych przepisów wykonawczych. Wtedy też dopiero ogłosimy listę tych słuchaczy, którzy na wyróżnienie jako stypendyści zasługują.

Oto lista osób, które przez ofiarowanie większych sum pieniężnych przyczyniły się do rozwoju W. W. P.:

1922 r.

Październik	2	Polski Bank Reasek. (Lechja)	Mk.	20.000
„	6	Bank dla Handlu i Przemysłu	„	30.000
„	16	Spółka Akcyjna Zawiercie	„	200.000
„	16	Bank Angielsko - Polski	„	200.000
„	24	Warszawski Syndykat Rolniczy	„	100.000

1923 r.

Styczeń	4	Spółka Akcyjna Polski Lloyd	„	100.000
„	4	Sejmik Powiatowy w Włocławku	„	20.000
Luty	9	B. Herse w Warszawie	„	50.000
„	17	Dom Roln. H. Mühsam w Włocławku	„	25.000
„	20	Sejmik Powiatowy w Zamościu	„	100.000
Marzec	16	Sejmik Powiat. w Jędrzejowie	„	100.000
„	17	Sejmik Powiatowy w Będzinie	„	298.300

Marzec 24	Cukrownia „Ostrowite“ „	50.000
„ 27	Związek hut szklan. w Polsce „	200.000
Kwiecień 6	Magistrat m. Lublina „	50.000
„ 19	Sejmik Powiatowy w Łodzi „	100.000
„ 26	Spółka Akcyjna „Tkanina“ „	200.000
Maj 16	Firma K. Szwede „	100.000
Czerwiec 4	Sejmik Powiatowy w Pułtusk „	500.000
Lipiec 2	T-wo Ubezpieczeń „Przezorność“ „	100.000
„ 13	Sejmik Powiatowy w Siedlcach „	100.000
Sierpień 3	Warszawskie T-wo Ubezpieczeń „	150.000
„ 4	Polsko-Bałt. T-wo H. i Transp. „	100.000
„ 14	Sp. Akc. Lilpop, Rau i Lewenstein „	500.000
„ 21	Spółka Akcyjna Starachowice „	1.000.000

Ponadto:

Na budowę Obserwatorium im. Kopernika ofiarowali:

Luty 1923	Artur Śliwiński Mk.	500.000
Marzec „	Stanisław Wojciechowski „	500.000
„ „	Józef Wierusz-Kowalski „	300.000
„ „	Koło Przyrodników W. W. P. „	100.000
„ „	W. Maciejewski „	100.000
„ „	Gimn. im. Ujejskiego w Kamion- ce Strumiłowej „	135.000
„ „	Artur Retzbajt z Toledo-Ohio „	1.845.350
„ „	p. Szefer w Staszowie „	10.000
„ „	p. St. Zielonkówna „	5.000
Czerwiec „	A. Adamska „	50.000
Lipiec „	Emigranci polscy z Ameryki Półn. „	9.553.240
Sierpień „	Emigranci polscy z Kurytyby „	3.230.964

Na fundusz stypendjalny im. Stanisława Kalinowskiego:

Wrzesień 1922	Marja Kalinowska z córkami „	100.000
„ „	Prof. L. Karwacki „	30.000

Na fundusz im. Ludwika Krzywickiego:

	Zebrane przez słuchaczy W.W.P. „	806.000
	Józef Wierusz - Kowalski „	50.000

Na fundusz budowy domu:

Czerwiec 1923	Prof. I. Myślicki „	10.000.000
---------------	-------------------------------	------------

Subsydja Ministerstwa Wyzn. Reg. i Ośw. Publ.:

Listopad 1922	 „	3.700.000
Czerwiec 1923	 „	14.000.000

Władze Wolnej Wszechnicy Polskiej.

Na czele Wolnej Wszechnicy Polskiej w r. 1922/23 stał Rektor prof. Stanisław Kalinowski, jako przewodniczący Senatu i Zarządu.

W skład Senatu wchodził następujący profesorowie: Stanisław Kalinowski (Rektor), Leon Petrażycki (Prorektor), Aleksander Mogilnicki (Sędzia), Ryszard Błędowski (Sekretarz Senatu), Ignacy Myślicki (Podsekretarz Senatu), Jan Krassowski (Dziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego), Stefan Straszewicz (Delegat Wydziału Matematyczno - Przyrodniczego), Maurycy Mann (Dziekan Wydziału Humanistycznego), Benedykt Bornstein (Delegat Wydziału Humanistycznego), Antoni Górski (Dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Społecznych), Władysław Maliniak (Delegat Wydziału Nauk Politycznych i Społecznych), Lucjan Zarzecki (Dziekan Wydziału Pedagogicznego), Aureli Drogoszewski (Delegat Wydziału Pedagogicznego).

Zarząd.

W skład Zarządu wchodził: Stanisław Kalinowski (przewodniczący), Edmund Jankowski (vice-przewodniczący), Ryszard Błędowski (sekretarz), Stefan Benzeff (skarbnik), Wincenty Trojanowski, Aleksander Woyde, Antoni Rybarski, Zofja Daszyńska-Golińska, Jan Krassowski.

Wydziały.

W skład Wolnej Wszechnicy Polskiej wchodziły w r. 1922/23 następujące Wydziały: Matematyczno-Przyrodniczy, Humanistyczny, Nauk Politycznych i Społecznych i Pedagogiczny.

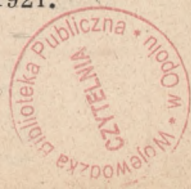
Skład wydziałów

według stanu z dnia 31 sierpnia 1923 roku.

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy:

Nazwisko i imię	Data powołania
Antoniewicz Włodz., Dr., prof. archeologii	23/V.1921.
Błędowski Ryszard, Dr., prof. zoologii i anatomji porównawczej	13/IX. 1911.

Bogucki Mieczysław, Dr.,	prof. embriologii (nie wykładał)	9/II.1921.
Boguski Józef Jerzy,	prof. chemji nieorga- nicznej (nie wykładał)	19/IX.1911.
Brunner Jerzy, Dr.,	prof. bakterjologii	11/VIII.1908.
Czartkowski Adam,	prof. anatomji i fizjo- logji roślin	16/XI.1911.
Dembowski Jan, Dr.,	prof. biologji ogólnej	15/VI.1920.
Grotowski Marjan, Dr.,	prof. fizyki doświad- czalnej	25/XI.1911. (powt. 22/VI.1921)
Hellin Dyonizy, Dr.,	prof. patologji ogóln. i fizjologii patolog.	19/VI.1907.
Hirszfeld Ludwik, Dr.,	prof. serologii	13/I.1922.
Hryniewiecki Bol., Dr.,	prof. botaniki ogólnej i systematycznej (nie wykładał)	30/I.1920.
Jankowski Edmund,	prof. hodowli praktycz- nej roślin	23/V.1921.
Kalinowski Stanisław,	prof. fizyki doświad- czalnej	5/II.1906. (powt. X, 1918)
Karwacki Leon, Dr.,	prof. bakterjologii	29/IX.1916.
Kirkor Teodor,	doc. technologii wody	13/I.1922.
Kołodziejczyk J., Dr.,	doc. botaniki systema- tycznej	4/V.1920.
Kozłowski Antoni, Dr.,	doc. fizjologii roślin	26/VI.1922.
Krassowski Jan, Dr.,	prof. astronomji	16/IX.1911.
Kuźniar Czesław, Dr.,	prof. mineralogji	10/XI.1918
Lachs Hilary Jan, Dr.,	prof. chemji fizycznej	25/XI.1911.
Lencewicz Stanisław, Dr.,	prof. geografji fizyczn.	10/XI.1916.
Makowski Arnold,	prof. geologii i paleon- tologii	9/II.1921
Minkiewicz Romuald,	prof. biologji ogólnej	11/IX.1917.
Pogorzelski Witold, Dr.,	prof. matematyki	13/VI.1919.
Poniatowski Stanisław, Dr.,	prof. etnografji	14/I.1913.
Przeborski Antoni, Dr.,	prof. mechaniki	17/I.1923.
Przyłęcki Stanisław, Dr.,	doc. chemji fizjolo- gicz. (nie wykładał)	18/XII.1922.
Staszycki Mieczysław,	doc. geografji roślin (nie wykładał)	9/II.1921.

Skalińska Marja, Dr.,	doc. genetyki	13/IV.1921.
Samsonowicz Jan,	prof. geologii	30/IV.1915.
Siemaszko Wincenty,	doc. botaniki syst. i fi- topatologii	18/XII.1922.
Stołyhwo Kazimierz,	prof. antropologii i anatomji człowieka	20/V.1906.
Straszewicz Stefan, Dr.,	prof. matematyki	5/II.1919.
Szperl Ludwik,	prof. chemji organicz.	9/X.1909.
Szymanowski Zygmunt, Dr.,	doc. bakterjologii	13/I.1922.
Vieweger Teodor, Dr.,	prof. fizjologii zwie- rząt	12/VI.1919.
Wertenstein Ludwik, Dr.,	prof. fizyki doświad- czalnej (urlopow.)	12/XI.1916.
Wiśniewski Fel. Joach., Dr.	doc. fizyki teoretycz- nej (nie wykładał)	3/XI.1920.
Wojnicz-Sianożęcki Zygmn.,	prof. chemji nieorga- nicznej	4/V.1920.

Dziekanem Wydziału był w r. 1922/23 prof. Jan Krassowski, Sekretarzem był na początku roku akad. prof. Witold Pogorzelski, zaś od 9 grudnia 1922 r. prof. Stefan Straszewicz.

Wydział Humanistyczny:

Nazwisko i imię		Data powołania
Appel Karol,	prof. językoznawstwa ogólnego	16/X.1906.
Baudouin de Courtenay Jan, Dr.,	prof. językoznawstwa indo-europejskiego	30/I.1920.
Blumental-Belmont Leo- pold,	lektor esperanta	3/V.1922.
Boleski Andrzej,	doc. historii literatu- ry polskiej	22/X.1919.
Bornstein Benedykt, Dr.,	prof. filozofji syste- matycznej	10/IX.1915.
Brodzka Stefanja,	lektorka języka fran- cuskiego	20/IX.1918.
Czarnowski Stefan,	prof. religjoznawstwa	30/V.1923.
Dąbrowski Karol,	lekt. jęz. łacińskiego	20/IX.1918.
Drogoszewski Aureli,	prof. historii literatu- ry polskiej	20/IX.1909. (powt. X.1920)

Drzewiecka Olga,	lekt. jęz. niemieckiego	26/VI.1922.
Dzwonkowski Włodzim.,	doc. historii Polski nowożytnej	15/IX.1918.
Jasinowski Bogumił, Dr.,	doc. historii filozofii (urlopowany)	25/V.1920.
Korbut Gabryel,	prof. historii literatury polskiej	4/X.1910. (powt. 20/IX.1918)
Kulezycka Marja, Dr.,	lekt. języka włoskiego	16/XI.1922.
Kridl Manfred, Dr.,	prof. historii literatury polskiej (urlop.)	6/XII.1922. (doc. od 15/IX.1918).
Leleszówna Helena, Dr.,	doc. filozofii systematycznej	16/XI.1921.
Limanowski Miecz., Dr.,	doc. historii teatru i krytyki teatralnej	10/X.1910.
Łopaciński Wincenty, Dr.,	prof. historii Polski nowożytnej	10/XI.1921. (doc. od 25/V.1920).
Łukasiewicz Jan, Dr.,	prof. logiki	22/VI.1921.
Mann Maurycy, Dr.,	prof. romanistyki	30/I.1920.
Mannowa Wacława,	lekt. jęz. francuskiego	30/XI.1920.
Mościecki Henryk,	prof. historii nowożytnej Polski	20/IX.1909.
Myślicki Ignacy, Dr.,	prof. historii filozofii	20/IX.1909.
Noakowski Stanisław,	prof. historii architektury (urlopowany)	25/V.1920.
O'Donoghue-Herman Kat.,	lekt. jęz. angielskiego	18/XII.1922.
Richter Bogdan, Dr.,	doc. języków Dalekiego Wschodu (nie wykładał)	23/V.1921.
Rybarski Antoni, Dr.,	prof. historii średniowiecznej Polski	23/V.1921.
Seliga Stanisław, Dr.,	lekt. języków starożytnych	19/VI.1923.
Siemieński Józef, Dr.,	prof. historii ustroju Polski	18/XII.1922.
Słoński Stanisław Dr.,	prof. językoznawstwa słowiańskiego	23/IX.1907.
Srebrny Stefan,	prof. filologii klasycznej	30/IV.1923.
Trojanowski Wincenty	prof. historii sztuki	10/IX. 1906
Urbański Antoni,	doc. historii sztuki stosowanej	16/XI. 1921
Wajnberg Izaak, Dr.	doc. semiotologii i języków semickich	17/XII. 1920
Wojnar Antoni,	lekt. stenografii	17/XII. 1920
Wolert Władysław	doc. dziennikarstwa	25/V. 1920

Woyde Aleksander,	doc. historii Reforma- cji polskiej	18/IX.1919.
Wóyciecki Kazimierz,	prof. historii literatu- ry polskiej i teorii prozy i poezji (urlo- powany)	10/IX.1914.
Zahorska Stefania, Dr,	doc. historii sztuki	17/XII.1920.
Zieleńczyk Adam, Dr.,	doc. historii filozofji	30/I.1920.

Dziekanem Wydziału był w r. 1922/23 prof. Maurycy Mann, Sekretarzem w sem. zimowym prof. Antoni Rybarski, w sem. letnim prof. Wincenty Łopaciński.

Wydział Nauk Politycznych i Społecznych:

Nazwisko i imię		Data powołania
Askenazy Szymon, Dr.,	prof. historii dyploma- macji(nie wykładał)	1/II.1922.
Babiński Leon,	prof. prawa między- narodowego	22/VI.1921. (doc.od 11/V.1919).
Daszyńska-Golińska Zo- fja, Dr.,	prof. ekonomji poli- tycznej	10/IX.1909. (powt. 6/VI.1918).
Domański Ludwik,	prof. prawa cywilnego	15/IX.1918.
Ettinger Adam S., Dr.,	prof. kryminologii	30/IV.1923. (doc.od 30/IX.1918).
Górski Antoni, Dr.,	prof. prawa handlo- wego	29/III.1922.
Grossman Henryk, Dr.,	prof. polityki gospo- darczej	26/V.1922. (doc. od 3/XI.1920).
Gumplowicz Wład., Dr.,	doc. antropogeografji	17/I.1923.
Hilarowicz Tadeusz, Dr.,	doc. prawa administra- cyjnego	1/III.1922.
Jamontt Janusz,	doc. prawa karnego	3/IX.1919. (powt. 13/I.1922).
Kempner Stanisław Ale- ksander,	prof. historii gospo- darczej Polski	6/VI.1920.
Kipa Emil, Dr.,	doc. historii dyploma- cji	3/IX.1919.
Koral Henryk, Dr.,	doc. prawa karnego i międzynarodowego	13/I.1922.
Krzywicki Ludwik, D.	prof. socjologii	9/VI.1906.

Kurnatowski Jerzy,	doc. spółdzielczości	11/VI.1919.
Lewiński Jan Stan., Dr.,	prof. ekonomji teoretycznej	11/V.1919.
Lewy Marcei,	doc. prawa cywilnego	13/I.1922
Litauer Jan Jakób,	prof. prawa cywilnego i procedury cywilnej	20/X.1918.
Loth Jerzy, Dr.,	doc. geografji gospodarczej	15/IX.1918.
Ludkiewicz Zdzisław,	prof. polityki agrarnej	9/VI.1919.
Maliniak Władysław, Dr.,	prof. prawa konstytucyjnego i filozofji prawa	18/IX.1915.
Mogilnicki Aleks., Dr.,	prof. postęp. karnego	25/IX.1913.
Ochimowski Feliks, Dr.,	prof. prawa administracyjnego i nauki o państwie	12/IX.1909.
Orłow Włodzimierz,	doc. prawa konstytucyjnego	30/IV.1923.
Orzęcki Michał,	doc. propedeutyki prawa	30/IV.1923.
Pragier Adam, Dr.,	prof. skarbowości	14/II.1921. (doc.od 22/VI.1919)
Petrażycki Leon, Dr.,	prof. polityki ustawodawczej	22/VI.1921.
Rappaport Emil Stanisław, Dr.,	prof. prawa karnego	10/IX.1907.
Różycki Rudolf, Dr.,	prof. prawa skarbow.	26/VI.1922.
Sokołowski Alfred, Dr.,	prof. higjeny społecznej	9/VI.1918.
Szenwie Feliks,	doc. prawa rzymsk.	15/IX.1918.
Szule Stefan,	doc. statystyki	3/XI.1920.

Dziekanem Wydziału był w r. 1922/23 prof. Antoni Górski,
Sekretarzem prof. Adam Pragier.

Wydział Pedagogiczny:

Nazwisko i imię	Data powołania
Jaroszyński Tadeusz, Dr.	doc. wychowania fizycznego, 17/I.1923.

Kotarbiński Józef,	lekt. dykcji i deklamacji,	16/XI.1921.
Kruszewski Tadeusz,	lekt. nauki rysunków,	22/X.1919.
Lewicki Józef,	doc. historii pedagogiki,	22/VI.1921.
Lublinerowa Eugenja,	lekt. nauki o dzieciach anormalnych,	22/VI.1921.
Orsza-Radlińska Helena,	lekt. oświaty poza-szkolnej,	16/XI.1922.
Segał Jakób, Dr.,	prof. psychologii i pedagogiki eksperymentalnej,	17/IX.1914.
Sterling Władysław, Dr.,	prof. psychopatologii dziecka,	30/V.1923.
Wąsik Wiktor, Dr.,	prof. historii pedagogiki,	30/V.1923.
Zarzecki Lucjan,	prof. pedagogiki,	12/IX.1915. (powt. 2/III.1921).

Dziekanem Wydziału był w r. 1922/23 prof. Lucjan Zarzecki.

Sprawozdanie z funduszu

PRZYCHÓD

(za czas od 1.IX.1922 r.

	Marki	f.	Marki	f.
Czesne:				
Wydział Matem. - Przyn.	97 960 150	—	—	—
" Polit.-Społecz.	176 973 370	—	—	—
" Humanistyczny	70 438 400	—	—	—
" Pedagogiczny .	53 297 275	—	—	—
Słuchacze wolni . . .	40 315 400	—	438 984 595	—
Imatrykulacja	—	—	8 157 600	—
Biblioteka	—	—	8 769 690	—
Pracownie i seminarja . .	—	—	15 038 750	—
Kary	—	—	10 160 736	—
10 % opłaty od wykładów obcych.	—	—	2 704 707	—
Składki członków	—	—	604 700	—
Dochody nieprzewidziane (zysk na walucie) . . .	—	—	151 037 780	06
Lokale	—	—	412 000	—
Zaświadczenia, legitymacje, wypisy z albumu	—	—	4 832 130	—
Programy, blankiety do podań, dyplomy i t. p. . .	—	—	3 401 420	—
Subsydjum M. W. R. i O. P.	—	—	17 500 000	—
Subsydjum M. W. R. i O. P. dla Collegium Publicum	—	—	200 000	—
Ofiary prywatne	—	—	4 493 300	—
Procenty:				
papierów wartościowych	2 900	—	—	—
bieżące	2 304 270	—	2 307 170	—
Niedobór	—	—	62 361 796	14
Ogółem	—	—	730 966 374	20

Kwestor:

(—) F. W. Duszyński

obrotowego za rok 1922/23

do 31.VIII.1923 r.)

ROZCHÓD

	Marki	f.	Marki	f.
Honorarja profesorów, docentów i lektorów . . .				
Wydz. Matem.-Przyrodn.	104 692 600	—	—	—
" Polit.-Społecz. .	85 575 230	—	—	—
" Humanistyczny .	104 533 740	—	—	—
" Pedagogiczny . .	25 674 030	—	320 475 600	—
Władze Akademickie . .	—	—	11 537 800	—
Asystentury	—	—	69 378 850	—
Administracja	—	—	75 447 139	—
Służba	—	—	28 023 300	—
Lokale i opał	—	—	62 054 023	—
Elektryczność i gaz . . .	—	—	15 759 168	—
Remonty	—	—	13 670 237	—
Koszty ogólne	—	—	34 403 932	20
Druki	—	—	13 971 700	—
Wydatki nieprzewidziane .	—	—	1 566 675	—
Inwentarz	—	—	41 568 395	—
Dotacje pracowni i zakład.	—	—	37 225 464	—
Wydawnictwo „Bibliotheca Univers. Lib. Polonae“	—	—	4 060 442	—
Collegium Publicum . . .	—	—	962 760	—
Pomoce naukowe ogólne .	—	—	860 100	—
Procenty hipoteczne . . .	—	—	899	—
Ogółem	—	—	730 966 374	20

Buchalterka:

(—) St. Babińska

BILANS

Wolnej Wszech

na dzień

DEBET

	Marki	f.	Marki	f.
Kasa	—	—	2 850 346	96
Nieruchomość Nr. 6042 . .	—	—	139 317	50
Inwentarz	—	—	41 568 395	—
8% pożyczka złota	—	—	1 837 000	—
4% pożyczka premjowa . .	—	—	54 000	—
Bank dla Handlu i Prze- mysłu	—	—	1 800 000	—
Bank Handlowy	—	—	190 000	—
Udział w T-wie „Książka“ .	—	—	100 000	—
Dłużnicy	—	—	20 214 500	—
Fundusz obrotowy	—	—	20 793 401	14
Sumy przechodnie	—	—	142 544	07
Bony złote	—	—	4 697 280	—
Pocztowa Kasa Oszczędno- ści, R-k. bieżący	—	—	109 700	—
Nr. 7334	—	—	—	—
Pocztowa Kasa Oszczędno- ści, R-k bieżący	—	—	116 059	—
Nr. 5050	—	—	—	—
Pocztowa Kasa Oszczędno- ści, R-k złotowy	—	—	4 398 500	—
Nr. 209767	—	—	—	—
Pocztowa Kasa Oszczędno- ści, R-k złotowy	—	—	11 580 000	—
Nr. 214603	—	—	—	—
Ogółem	—	—	110 591 043	67

Kwestor:
(—) *F. W. Duszyński*

NETTO

nicy Polskiej

31.8 1923 r.

CREDIT

	Marki	f.	Marki	f.
Fundusz amortyzacyjny . .	—	—	839 621	47
Przyrost majątku (przewar- tościowanie inwentarza) .	—	—	11 622 273	30
Fundusz budowy domu . .	—	—	8 692 769	32
Wierzyciele:				
hypoteczni	89 856	—	—	—
różni	52 321 886	68	—	—
Szkoła Dziennikarska . .	8 565 240	—	—	—
Instytut Chińsko-Polski .	60 000	—	61 036 982	68
Obserwatorium im. M. Ko- pernika	—	—	16 347 059	—
Sumy przechodnie	—	—	11 692 088	40
Stypendjum im. St. Kalinow- skiego	—	—	280 347	50
Stypendjum im. K. Horowi- cza	—	—	72 502	—
Fundusz nagrodowy im. K. Lewickiej	—	—	7 400	—
Ogółem	—	—	110 591 043	67

Buchalterka:
(—) *St. Babińska*

Wojewódzka Biblioteka

Publiczna w Opolu

CM KEK 319489

000-319489-00-0